

Kohti vaikuttavaa vanhemmuuden tukea

– osaamiskartoituksen tuloksia Etelä-Savon, Kainuun ja Pohjois-Savon lastensuojelusta

Matkalla riittävään vanhemmuuteen -hankkeen webinaari

9.6.2025

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Kohti vaikuttavaa vanhemmuuden tukea

– osaamiskartoituksen tuloksia Etelä-Savon, Kainuun ja Pohjois-Savon lastensuojelusta

- Kyselyyn vastasi 126 lastensuojelun ammattilaista Etelä- Savon (n=47) , Pohjois- Savon (n = 63) ja Kainuun (n= 16) hyvinvointialueilta.
- Kyselyssä kartoitettiin lastensuojelutyössä tarvittavaa osaamista kymmenen eri teeman kautta. Jokaisen teeman alla oli 6–9 osaamisaluetta, joihin liittyviä väittämiä vastaajat arvioivat itsearviointina. Kyselyssä vastaajat arvioivat omaa osaamistaan asteikolla 1–5, jossa 1 = Aloitteleva, 2 = Perehtyvä, 3 = Pätevä, 4 = Taitava ja 5 = Asiantuntija.

Tehtävänimikkeet

- Etelä-Savo: Perhetyöntekijöitä, sosiaalityöntekijöitä, sosionomeja (60% AMK, 30% maistereita)
- Pohjois-Savo: Sosiaalityöntekijöitä ja sosiaaliohjaajia (49% maistereita, 33% AMK)
- Kainuu: Pääasiassa sosiaalityöntekijöitä (69% maistereita)

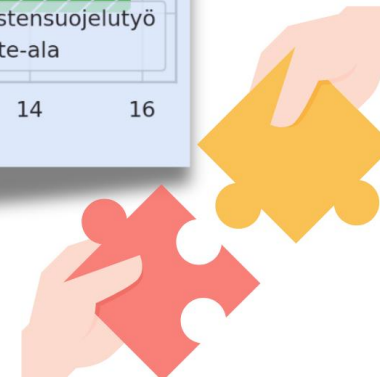
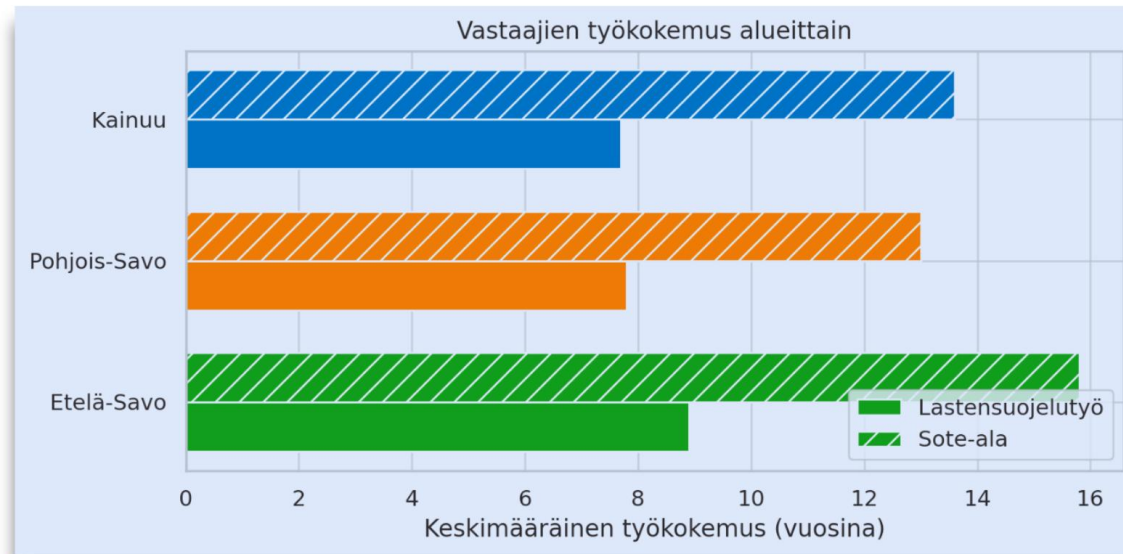
Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Työkokemus

Kyselyyn vastanneilla lastensuojelun työntekijöillä oli keskimäärin kahdeksan vuoden kokemus lastensuojelutyöstä ja lähes 14 vuoden kokemus sosiaali- ja terveysalalta.

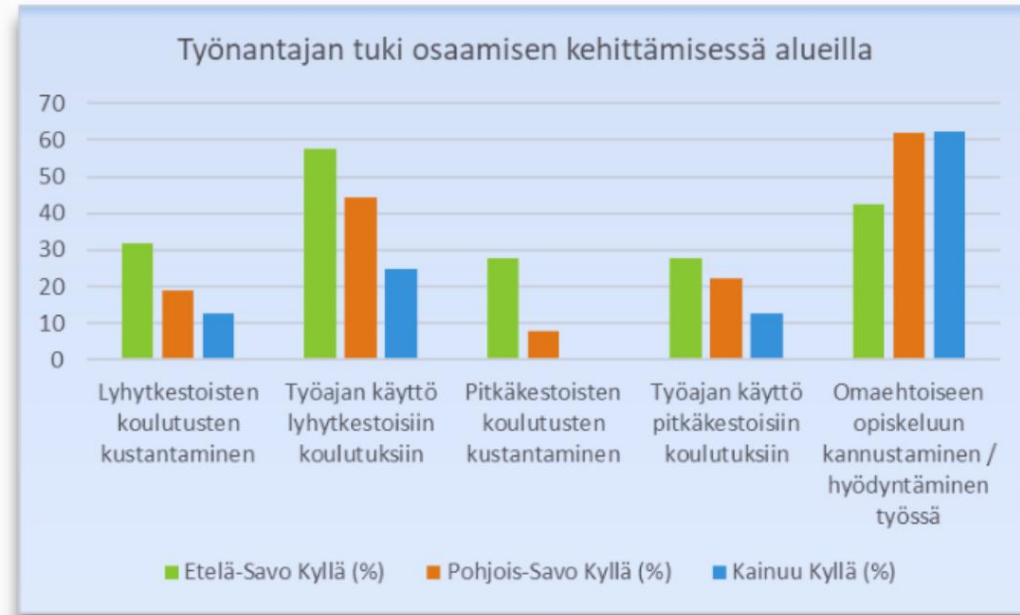
Etelä-Savossa ja Pohjois-Savossa yleisin lastensuojelutyön kokemus oli 1–5 vuotta, kun taas Kainuussa yleisimmin 5–10 vuotta.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Työnantajan tuki osaamisen kehittämisessä (n=126)

- **55 %** koki saavansa kannustusta omaehtoiseen opiskeluun ja osaamisen hyödyntämiseen työssä.
- **47 %** sai käyttää työaika lyhytkestoisiin koulutuksiin
- **23 %** sai käyttää työaika pitkäkestoisiin koulutuksiin.
- **14 %** koki saavansa tukea pitkäkestoisten maksullisten koulutusten kustantamiseen.

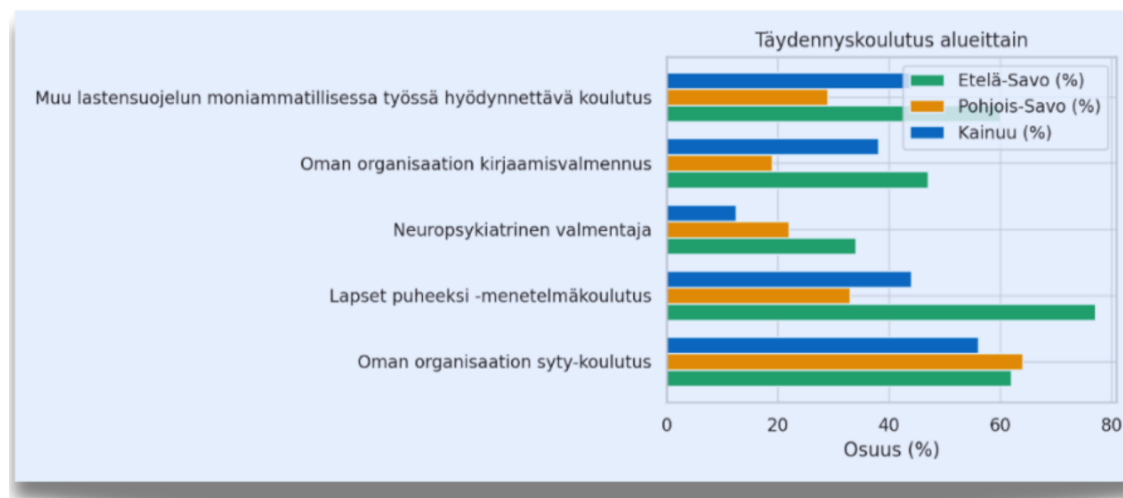
Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Täydennyskoulutus hyvinvointialueittain

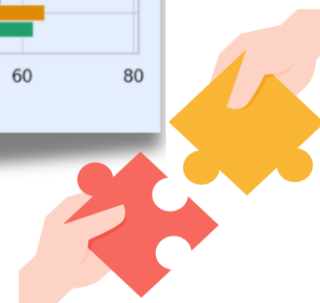
Etelä-Savossa vastaajat olivat yleisimmin osallistuneet Lapset puheeksi -koulutukseen, johon osallistuneiden osuus oli 80 %. Moniammatillista yhteistyötä tukevat koulutukset olivat myös yleisiä, osallistujia oli 60 %. Neuropsykiatrisen valmentajan koulutukseen oli osallistunut lähes 40 % vastaajista.

Pohjois-Savossa organisaation sisäinen syty-koulutus, johon oli osallistunut 65 %. Tämä viittaa aktiiviseen sisäiseen kehittämiseen ja työyhteisön yhteiseen oppimiseen. Lapset puheeksi -koulutukseen oli osallistunut 33 % vastaajista.

Kainuussa Syty-koulutukseen on osallistunut 55 %, ja moniammatillista osaamista vahvistaviin koulutuksiin 45 % vastaajista. Lapset puheeksi -menetelmäkoulutukseen on osallistunut 44 % vastaajista.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

VANHEMMUUDEN TUKEMISEN OSA-ALUEET

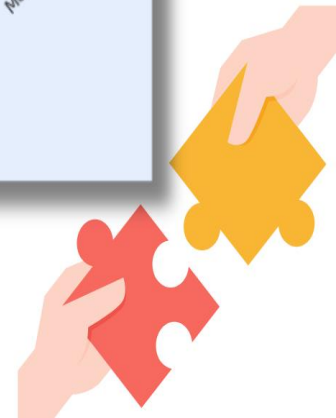
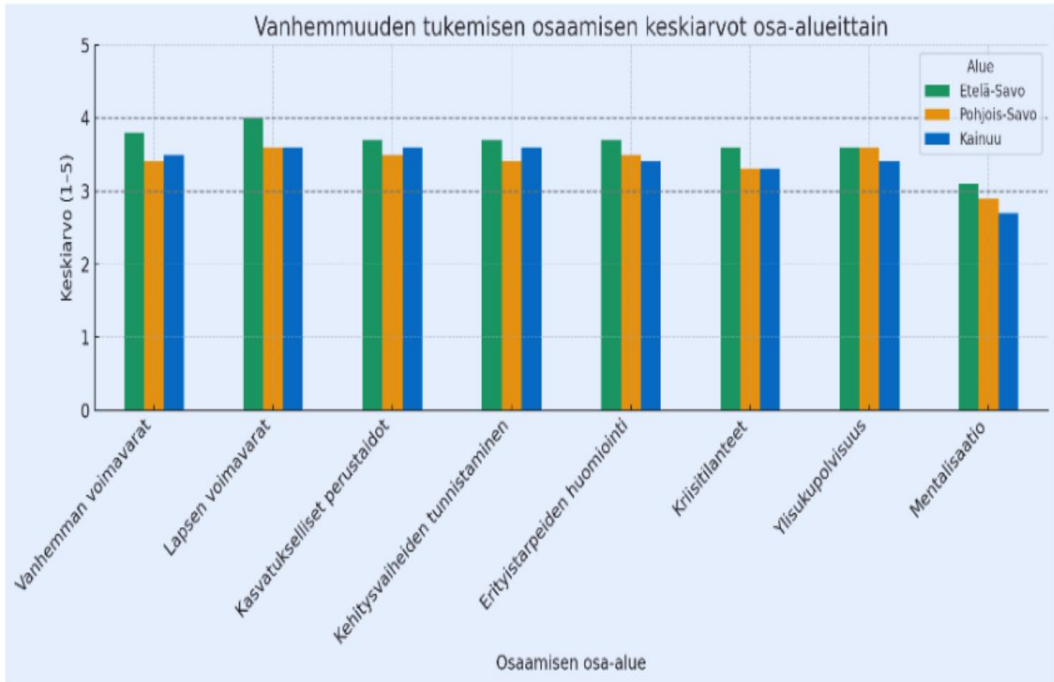
Vahvimmat osaamisalueet:

- Lapsen voimavarojen ja vahvuuksien esille nostaminen
- Vanhemman voimavarojen tunnistaminen
- Kasvatuksellisten perustaitojen tukeminen
- Ylisukupolvisten toimintamallien tunnistaminen

Etelä-Savo: Lapsen voimavarojen ja vahvuuksien esille nostaminen sekä vanhemman voimavarojen tunnistaminen.

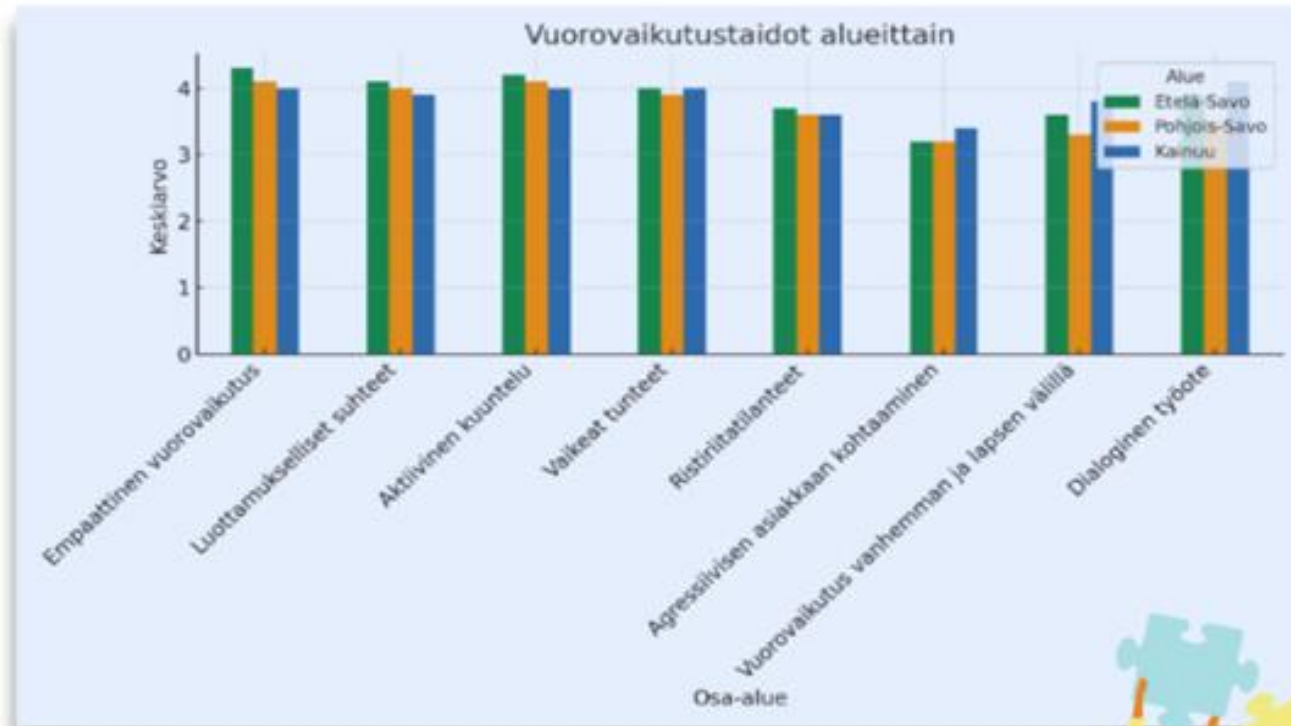
Pohjois-Savo: Lapsen voimavarojen tunnistaminen ja ylisukupolvisten mallien tunnistaminen.

Kainuu: Lapsen voimavarojen ja lapsen kehitysvaiheisiin liittyvien tarpeiden tunnistaminen sekä vanhempien kasvatuksellisten perustaitojen tukeminen.

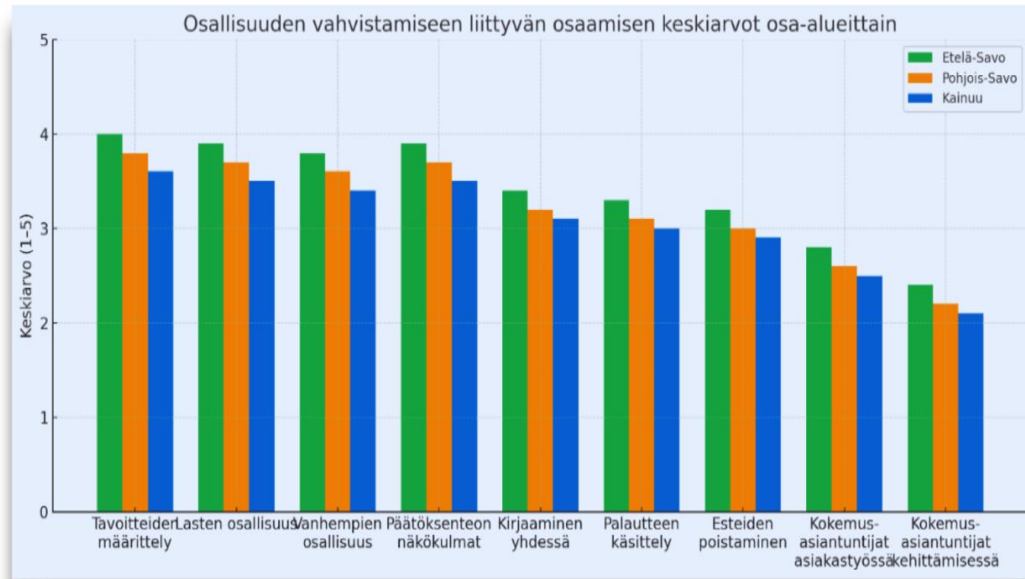
Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

VUOROVAIKUTUSTAITOIHIN LIITTYVÄT OSA-ALUEET

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

OSALLISUUDEN VAHVISTAMISEN OSA-ALUEET

Etelä-Savon vastaajien arvioimat osaamiset sijoittuivat pääosin pätevän ja taitavan välimaastoon. Kokemusasiiantuntijayhteistyö asiakastyössä ja palveluiden kehittämisessä arvioitiin perehtyvälle tasolle.

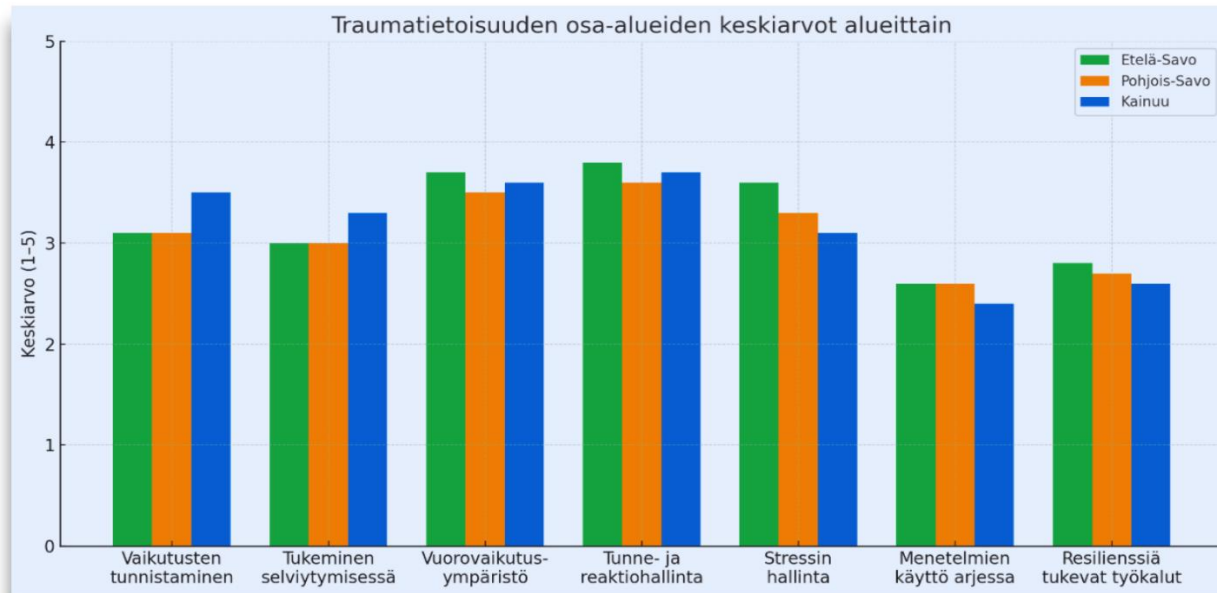
Pohjois-Savossa osaamisen itsearvioiden vahvimpina osa-alueina näyttäytyivät työn tavoitteiden määrittely ja asiakkaan näkökulmien huomioiminen päätöksenteossa.

Kainuussa vahvimpia osa-alueita olivat työskentelyn tavoitteiden määrittäminen asiakkaan kanssa yhdessä ja lapsen ja nuoren osallisuuden tukeminen heidän kehitystasonsa huomioiden.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

TRAUMATIETOISUUDEN OSA-ALUEET

Etelä-Savossa vahvuutena näyttäytyi osaaminen tunne- ja reaktiohallinnassa sekä turvallisen vuorovaikutusympäristön luomisessa. **Kainuussa** vahvuuksiksi nousivat trauman vaikutusten tunnistaminen lapsiin ja perheisiin ja omien tunnetilojen ja reaktioiden hallinta. **Pohjois-Savossa** korostui työn aiheuttaman stressin ja kuormituksen hallinta.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

LÄHISUHDEVÄKIVALTAAOSAAMISEN OSA-ALUEET

Etelä-Savossa erityisesti lähisuhdeväkivallan ilmenemismuotojen tunnistaminen korostui vahvana osaamisalueena.

Kainuussa vahvimmit osa-alueiksi nousivat yhteistyö poliisin kanssa väkivaltatapauksissa ja sekä väkivallan vaikutusten tunnistaminen lapseen.

Pohjois-Savossa väkivallan ilmenemismuotojen ja vaikutusten tunnistaminen lapseen arvioitiin pätevälle tasolle.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

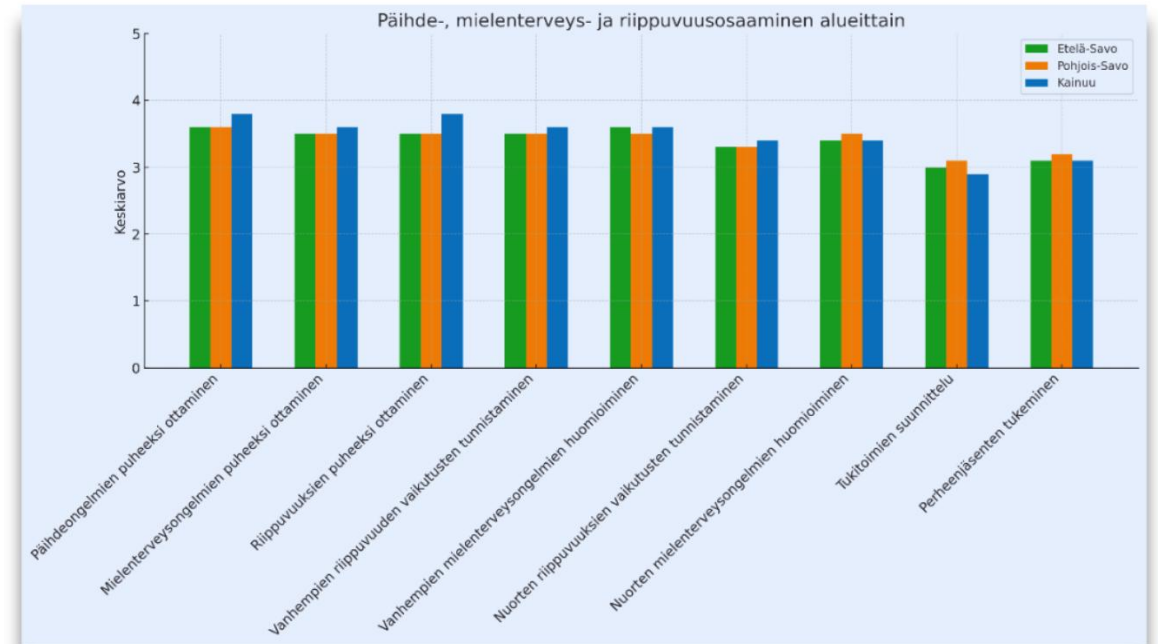
PÄIHDE-, MIELENTERVEYS- JA RIIPPUVUUSOSAAMISEN OSA-ALUEET

Etelä-Savossa päihdeongelmien puheeksi ottaminen ja vanhempien mielenterveysongelmien huomioiminen asiakastyössä korostuivat vahvuuksina.

Kainuussa puheeksi ottamisen osaaminen nousi vahvaksi päihdeongelmien ja riippuvuuksien kohdalla.

Pohjois-Savossa vahvimmiten arvioitiin päihdeongelmien puheeksi ottaminen ja vanhempien riippuvuuskäyttäytymisen vaikutusten tunnistaminen.

Kehittämiskohteina nousivat esiin tukitoimien suunnittelu *päihde- ja mielenterveysasiakkaiden auttamiseksi sekä perheenjäsenten tukeminen arjessa toipumisen ja kuntoutumisen edistämiseksi.*

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

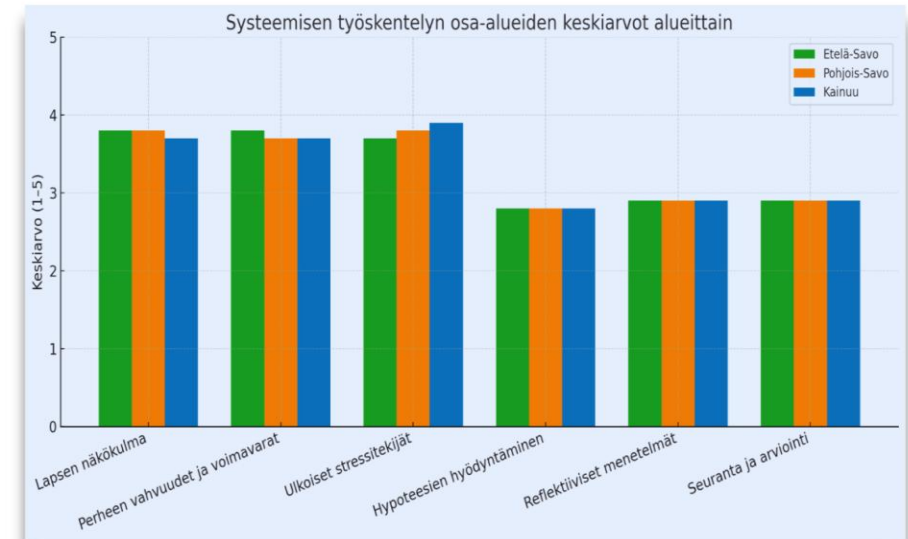
SYSTEEMISEN TYÖSKENTELYN OSA-ALUEET

Etelä-Savossa lähes taitavan tason osaamista oli perheen vahvuuksien ja voimavarojen tunnistamisessa sekä lapsen näkökulman huomioimisessa työskentelyssä.

Pohjois-Savossa korostui lapsen näkökulman huomioiminen työskentelyssä sekä perheen ulkoisten stressitekijöiden tunnistaminen ja huomioiminen.

Kainuussa osaamista näkyi lapsen näkökulman huomioimisessa ja perheen ulkoisten stressitekijöiden tunnistamisessa.

Kehittämiskohteita tunnistettiin hyvinvointialueesta riippumatta erityisesti menetelmällisessä osaamisessa: hypoteesien hyödyntäminen työskentelyssä, reflektiivisten menetelmien käyttö sekä järjestelmällinen työskentelyn seuranta ja arviointi.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

LAINSÄÄDÄNNÖLLISEN OSAAMISEN OSA-ALUEET

Etelä-Savossa lainsäädäntöosaaminen oli vahvaa. Työntekijän oikeuksien ja velvollisuuksien tunnistaminen nousi esiin. Matalampia tuloksia päätösten selkeässä perustelemissa asiakkaille, vaikka suurin osa arvioi osaamisensa päteväksi tai taitavaksi.

Kainuussa vahvimpia osa-alueita olivat työntekijän oikeuksien ja velvollisuuksien tunnistaminen sekä lapsen edun huomioiminen päätöksenteossa. Matalimmaksi arvioitiin päätösten perusteleminen asiakkaille lain pohjalta, jossa vastaajat arvioivat osaamisensa vielä perehtyväksi tai aloittelevaksi.

Pohjois-Savossa vahvimpia olivat lapsen edun huomioiminen ja asiakkaan oikeuksien toteutuminen päätöksenteossa. Lastensuojelun ydintoimenpiteiden hallinta ja päätösten perustelu asiakkaille olivat osa-alueita joissa vastaajat kokivat tarvitsevänsä vahvistusta.

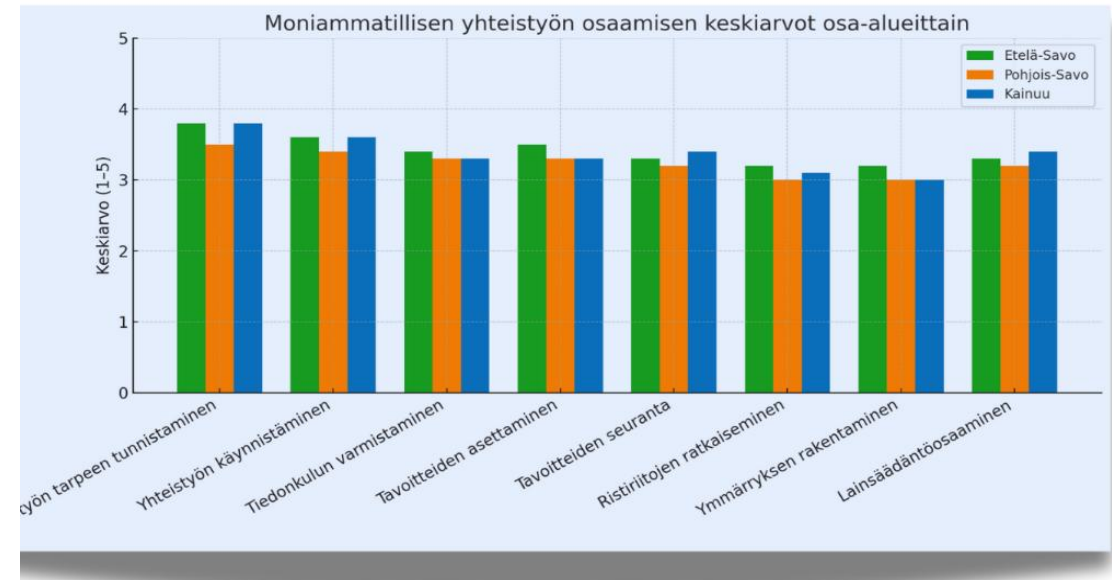
Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

MONIAMMATILLISEN YHTEISTYÖN OSAAMISEN OSA- ALUEET

Kaikilla hyvinvointialueilla vahvimaksi osa-alueeksi nousi *moniammatillisen yhteistyön tarpeiden tunnistaminen asiakastyössä*. Myös yhteistyön käynnistäminen eri toimijoiden kanssa arvioitiin pätevälle tasolle.

Yhteisten tavoitteiden asettaminen ja seuranta eri toimijoiden kanssa sekä tiedonkulun varmistaminen moniammatillisessa yhteistyössä arvioitiin kaikilla hyvinvointialueilla pätevälle tasolle.

Haasteellisimpina osa-alueina näyttäytyivät ristiriitatilanteiden ratkaiseminen moniammatillisessa yhteistyössä ja eri ammattilaisten välisen ymmärryksen rakentamisessa, joissa on tunnistettavissa kehittämistarpeita kaikilla hyvinvointialueilla.

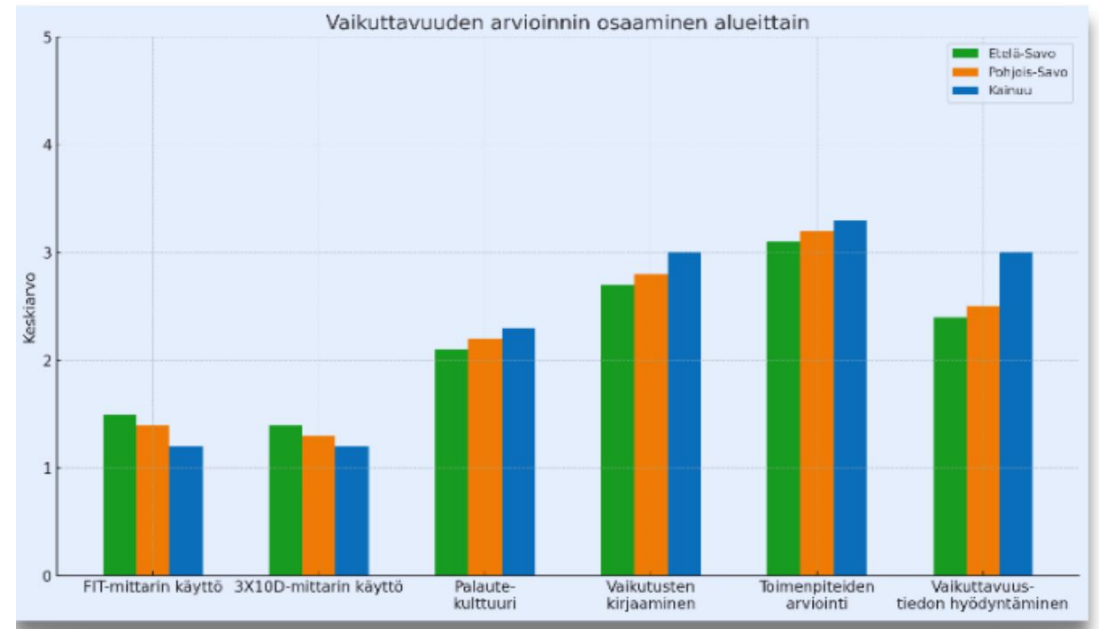
Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

VAIKUTTAVUUDEN ARVIOINNIN OSA-ALUEET

Selkeästi matalimmat keskiarvot saivat FIT- ja 3X10D-mittarien käyttö asiakastyössä, joiden osaaminen arvioitiin kaikilla alueilla aloittelevan ja perehtyjän tasoille. Tämä on odotettua, sillä kyseiset mittarit ovat vielä pilotointivaiheessa, eikä niitä ole vielä otettu laajasti käyttöön.

Palauteperusteisen toimintakulttuurin vahvistamisen osaaminen sijoittui alle pätevän tason. Tämä viittaa siihen, että palautetiedon systemaattinen hyödyntäminen ei ole vielä osa vakiintunutta työotetta.

Vahvimpia osaamisalueita olivat toimenpiteiden vaikutusten arviointi lapsen ja perheen tilanteeseen sekä vaikuttavuuden kirjaaminen ja vaikuttavuustiedon hyödyntäminen työn kehittämisessä. Näissä osa-alueissa suurin osa vastaajista arvioi osaamisensa päteväksi tai taitavaksi.

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

HYVINVOINTIALUEIDEN OSAAMISEN KESKEISET VAHVUUDET JA KEHITTÄMISKOHTEET

Etelä-Savo

Vahvuudet

- ✓ **Vanhemmuuden tukeminen:** lapsen ja vanhemman voimavarojen tunnistaminen ja tukeminen
- ✓ **Vuorovaikutustaidot:** empaattinen vuorovaikutus ja luottamuksellisten asiakassuhteiden rakentaminen
- ✓ **Lapset puheeksi -menetelmäosaaminen:** suuri osa työntekijöistä koulutettu menetelmään

Kehittämiskohteet

- ⚠ **Mentalisaatiota tukevien menetelmien käyttö:** osaaminen jäi matalalle tasolle
- ⚠ **Vaikuttavuuden arviointi:** FIT- ja 3X10D-mittareiden käyttöönotto ja systemaattinen arviointi
- ⚠ **Kokemusasiantuntijayhteistyö:** asiakastyössä ja palvelujen kehittämisessä vähäistä

Pohjois-Savo

Vahvuudet

- ✓ **Systeemisen työskentelyn peruseriaatteen:** lapsen näkökulman ja perheen ulkoisten stressitekijöiden huomiointi
- ✓ **Vuorovaikutustaidot:** aktiivinen kuuntelu ja asiakassuhteiden rakentaminen
- ✓ **Lainsäädännöllinen osaaminen:** asiakkaan oikeuksien ja lapsen edun huomiointi

Kehittämiskohteet

- ⚠ **Reflektiiviset ja hypoteesien hyödyntämisen menetelmät:** vaativat vielä täydennystä systeemisessä työotteessa
- ⚠ **Vaikuttavuuden mittareiden käyttö:** FIT- ja 3X10D-mittareiden osaaminen vähäistä
- ⚠ **Kokemusasiantuntijoiden osallistaminen:** asiakastyöhön ja kehittämiseen osallistaminen

Kainuu

Vahvuudet

- ✓ **Traumatietoisuus:** turvallisen vuorovaikutusympäristön luominen ja stressin hallinta
- ✓ **Päihde- ja mielenterveysasioiden puheeksi ottaminen:** vahvaa osaamista riippuvuuksien osalta
- ✓ **Systeemisen työskentelyn lapsilähtöisyys:** lapsen näkökulman ja perheen stressitekijöiden huomiointi

Kehittämiskohteet

- ⚠ **Osallisuuden vahvistaminen:** asiakkaiden ja kokemusasiantuntijoiden osallistaminen kaipaa vahvistamista
- ⚠ **Väkivaltaa kokeneen lapsen tukeminen:** ilmiöt tunnistetaan, mutta konkreettinen tuki tarvitsee vahvistusta
- ⚠ **Moniammatillisen yhteistyön ristiriitatilanteet:** yhteisen ymmärryksen rakentaminen vaatii kehittämistä

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Mentalisaatio Kokemusasiantuntijuus

Tukitoimet **Systeminen työote**

Nepsy-osaaminen Osaamisen johtaminen **Lapset puheeksi** Koulutustarpeet

Vanhemmuuden tukeminen

Päätösten perustelu Asiakasosallisuus Kirjaaminen

Lapsen näkökulma **Syty-koulutus** Mielenterveys

Palautetieto Työarki Mittarit

Vuorovaikutustaidot

Vaikuttavuuden arviointi Traumatietoisuus 3X10D

Voimavarojen tunnistaminen

Päihdeosaaminen Moniammatillinen yhteistyö

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen

Matkalla riittävään vanhemmuuteen
Turvaverkkoja nuorten tulevaisuuteen